

Det Kongelige Nærings- og fiskeridepartement
Att: Liv Lunde
Sendt elektronisk til:
postmottak@nfd.dep.no

Saksbeh./tlf.nr.: Ruben Øverby/91740230
Deres ref./Deres dato: 15/1514-1/ 17.03.2015
Vår ref.: 2124670
Vår dato: 17.06.2015

Høringsuttalelse vedr. endringer i lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrifter

Innledning

Statnett SF (heretter kalt Statnett) er et selskap heleid av den norske stat ved Olje- og energidepartementet. Statnett eier og drifter sentralnettet i det norske kraftsystemet. Statnett er etter gjeldende forsyningsdirektiv artikkel 2 første ledd bokstav b, jf. § 1-2 første ledd bokstav a, å anse som et "offentlig foretak" og utøver distribusjon av elektrisitet som er omhandlet i forskriftens § 1-3 bokstav a nr. 2. Statnett kjøpte i 2014 varer og tjenester for totalt ca. 6 mrd NOK. Statnett har et sterkt økende investeringsbehov i årene framover som følge av betydelige oppgraderinger og utvidelser av sentralnettet i Norge, samt i nye utenlandsforbindelser.

Nedenfor følger Statnetts høringsuttalelse, som i all hovedsak gjelder endringene til ny forsyningsforskrift. Innledningsvis bemerkes det at vi har prioritert å kommentere de punkter som som vi mener er viktigst. I denne sammenheng kan vi opplyse om at vi i arbeidet med høringsuttalelsen har samarbeidet med andre selskap underlagt forsyningsforskrift herunder Posten Norge AS og Sporveien og vi kan i all hovedsak støtte deres uttalelse vedr. implementering av nye direktiv.

Samordning av regelverk med klassisk sektor

Statnett er positiv til at anskaffelsesforskriften og forsyningsforskriften samordnes, men bare i den grad direktivet legger opp til det. Vi støtter imidlertid ikke forslag hvor forsyningsforskriften gir mer fleksibilitet enn anskaffelsesforskriften, og hvor departementet legger seg på en løsning fra anskaffelsesforskriften. Dette mener vi strider med hensynet til fleksibilitet gitt oppdragsgivere i forsyningssektoren. Vi er derimot positive til at det skal poengteres der det er gitt større fleksibilitet enn i anskaffelsesforskriften. Dette vil forhåpentligvis redusere antall tilfeller der forsyningsforskriften tolkes innskrenkende, og man legger seg på samme linje som i anskaffelsesforskriften - for å være på den sikre siden.

Forslag til ny nasjonal terskelverdi for bygg- og anleggsarbeider

Statnett viser, som departementet, til NOU 1997:2:

"aktivitetene innen forsyningssektorene normalt er mer konkurranseorienterte enn klassisk statlig og kommunal virksomhet. Behovet for detaljerte regler for å sikre effektive innkjøp er dermed mindre, mens behovet for fleksibilitet er større."

Statnett mener dette utsagnet fortsatt er gyldig i dag – og spesielt innenfor bygg- og anleggsarbeider. Statnett kjøper bygg- og anleggsarbeider for ca. 1 mrd NOK årlig. I tillegg kommer tilsvarende størrelse av kjøp innenfor kategoriene transformatorstasjoner og ledningsentrepriser, som inneholder et betydelig anleggselement (opp mot 50%). Entreprenører i disse kategoriene er spredd utover hele landet og til dels i utlandet. De er relativt spesialiserte, det

kreves blant annet tillatelse til å arbeide innenfor områder som er spenningssett, noe som krever tid og ressurser å opparbeide. I alle områder i Norge opplever vi god konkurranse rundt våre oppdrag og kjenner oss ikke igjen i departementets beskrivelse om at det må tilrettelegges særskilt for konkurranse under terskelverdi for bygg- og anleggsarbeider. Tvert om opplever vi så stor konkurranse for tiden at vi må begrense antall tilbydere ved å stille svært strenge kvalifikasjonskrav – spesielt over terskelverdi.

Statnett støtter departementets forslag om å tilbakeføre de aktuelle offentlige myndighetene til forsyningsforskriften - men kan ikke se at dette samtidig nødvendigvis må medføre en ny Del II. Om ønskelig bør dette heller løses ved å gi de tilbakeførte myndighetene strengere krav enn øvrige oppdragsgivere i forsyningssektoren, eller faktisk la dem få den samme fleksibilitet slik oppdragsgivere underlagt den eksisterende forsyningsforskriften har det i dag. En løsning hvor hele regelverket strammes inn, for alle oppdragsgivere, er etter vår mening ikke nødvendig.

Oppdragsgivere i forsyningssektoren benytter i stor grad prosedyren konkurranse med forhandling. Dette på grunn av anskaffelsens kompleksitet og behov for avklaringer rundt tekniske løsninger, metodevalg, gjennomføring etc. Dette er en tidkrevende konkurranseform og vi arbeider kontinuerlig med å gjennomføre forespørselsprosesser mest mulig effektivt. Krav til kunngjøring fratrukker oss muligheten til såkalte "rettede forespørsler" typisk mot 3-5 leverandører vi vet er kvalifisert til å gjennomføre kontraktsarbeidet. Statnett mener at dagens system under terskelverdi for bygg- og anleggsarbeider fungerer meget tilfredsstillende. Vi sender ut forespørsler til leverandører vi på forhånd vet er kvalifisert og kan levere på det aktuelle bygge- eller anleggsområdet. Kontraktene blir som regel signert 2-3 måneder etter forespørselen ble sendt ut. Dette er et effektivt system, som samtidig støtter opp om hovedprinsippene i anskaffelsesregelverket, og ikke minst kravet til proporsjonalitet.

Vi har brukt lang tid på å bygge opp en tilstrekkelig leverandørbase for en del produkter og tjenester gjennom godt anskaffelsesarbeid. Med en kunngjøringsplikt kan noe av dette arbeidet settes tilbake. Vi vil måtte bruke mer tid på å kvalifisere leverandører i hver eneste anskaffelse, ettersom tilbyderlisten antageligvis vil bli lengre, og med flere "ukjente" leverandører. Vi får også mindre mulighet til å utvikle leverandørmarkedet for små og mellomstore bedrifter. Ved en rettet forespørsel kan vi ikke bli utfordret på leverandørutvalget – så lenge vi har god konkurranse - og man kan drive bevisst leverandørutvikling. Enten innenfor et lokalt område, nasjonalt eller mot nye geografiske områder eller bransjer. Denne muligheten, som i enkelte tilfeller har vært nødvendig for å skape et marked med konkurranse, fratrukker vi ved en kunngjøringsplikt.

Vi er bekymret for at en kunngjøringsplikt under terskelverdi vil føre til økt bruk av rammeavtaler innenfor nye områder. Rammeavtaler, og avrop på disse, vil rette opp mange av de problemer en ny del II medfører – spesielt raskere gjennomføring av forespørsler ved hjelp av minikonkurranser. Problemet med rammeavtaler er at de låser markedet for en lengre periode, og gir mindre mulighet for å ta ut effekter i et leverandørmarked. I tillegg er det en større sjanse for leverandørsamarbeid. En rettet forespørsel gir bedre muligheter for innkjøpere til å utnytte svingninger i markedet til oppdragsgivers fordel.

Kravet til meddelelse om kontraktstildeling og begrunnelse støttes. Dette praktiseres i stor grad allerede under terskelverdi, og er et viktig ledd i leverandørutvikling og støtter opp om prinsippet om god forretningsskikk.

Statnett kan dermed ikke støtte departementets forslag om å innføre kunngjøringsplikt, klageadgang og karenperiode for bygg- og anleggsarbeider under EU terskelverdi. Slik forslaget er utformet vil

det føre til en mindre effektiv forespørselsprosess, uten at Statnett kan se at det foreligger grunnlag for de endringer som er forslått. Årsaken til at anskaffelser i Norge er dyre å gjennomføre er at vi har høye personalkostnader. Ved å forlenge tiden det tar å gjennomføre anskaffelsen øker også kostnadene. Dette mener Statnett ikke er i tråd med de føringer som er kommet fra EU, departementet, leverandørene og offentlige oppdragsgivere de siste årene. Alle har etterlyst forenkling og departementets forslag går på noen områder på tvers av dette.

Felles europeisk regelverk

Departementet bør også se hen til hvordan nytt direktiv er planlagt innført i resten av Norden, og kanskje også det nordlige Europa. Statnett har et utstrakt samarbeid med andre TSOer (Transmission System Operators) i Europa. Ofte gjør vi felles anskaffelser av varer og tjenester i samarbeidsprosjekt. Da er det svært forenkende at implementeringen av direktivene er noenlunde lik.

De samme hensyn gjør seg gjeldende ovenfor utenlandske leverandører. Norsk regelverk når det gjelder skatt, merverdiavgift, HMS etc. er allerede svært krevende for utenlandske leverandører. Dersom vi i tillegg innfører en strengere implementering av direktivene – som de ikke kjenner fra sine hjemland vil dette kunne medføre økte kostnader til juridisk rådgivning etc. Et mest mulig harmonisert regelverk er derfor å foretrekke og ikke minst et viktig prinsipp i EU.

Vedståelsesfrist

Statnett er usikker på grunnen til at departementet foreslår å endre reglene vedr. vedståelsesfrist, jf. Forsalgets § 10-4. Problemstillinger knyttet til vedståelsesfrist framkommer som regel kun i akademia – og byr på få problemer i praktisk innkjøpsarbeid. De detaljerte reglene framstår for Statnett som uhensiktsmessige og foreslås ikke inntatt i ny forskrift.

Felles frist for endelig tilbud etter forhandlinger

Departementet foreslår i 18-8 (4) en bestemmelse med felles frist for endelig tilbud etter forhandlinger – såkalt BAFO (Best And Final Offer). Dette er en meget streng regel sammenlignet med slik regelverket praktiseres i dag. Forslaget fremstår som lite hensiktsmessig. En konkurranse med forhandling foregår i faser og avsluttes som regel med et revidert tilbud. Et revidert tilbud har ofte noen avvik og uklarheter oppdragsgiver likevel ønsker å se nærmere på. Dette blir ikke mulig med departementets forslag. Statnett tror konsekvensene med innføringen av departements forslag er at oppdragsgivere vil gå flere runder med reviderte tilbud, før man ender opp med BAFO, for å være sikre på at leverandørene har forstått konkurransegrunnlaget fullt ut. Dette vil dermed forlenge forespørselsprosessene og øke prosesskostnadene for alle involvert unødig. Statnett støtter derfor ikke forslaget.

Med vennlig hilsen

Ruben Øverby
Avdelingsleder Anskaffelsesenheten, Statnett

Avdeling for kvalitet etterlevelse og informasjonsforvaltning.